

TASTE OF LIMMUD

*Tora is de ziel in het lichaam van de joodse gemeenschap
wie kennis wil nemen van Tora is welkom met ons te leren*

Sjabbat 6 augustus 2011 / 6 av 5771
Sidra Devariem, Devariem [Deuteronomium] 1:1-3:23

Tanach blz. 349-357
Haftara: Jesaja 1:1-27
Tanach blz. 801-803

Vertaling: Rachel Reedijk
Voor het origineel zie
www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5770/Devarim

DEVARIEM

Het Boek Devariem begint met de toespraak die Mosjee tot het volk Jisraël houdt als zij zich voorbereiden om het land Kenaän binnen te trekken. In deze eerste sidra geeft hij een beschrijving van hun omzwervingen door de woestijn, inclusief de totstandkoming van een juridisch stelsel, het incident met de spionnen, hun ontmoetingen met de nakomelingen van Esav, de Moavieten en Ammonieten; de confrontaties met Sichon en Og. Ook krijgen de stammen van Reuven, Gad en de halve stam van Menasjè het land ten oosten van de Jordaan toegewezen.

Devariem – Halima Krausen

Halima Krausen heeft Islamitische theologie gestudeerd en geeft nu les aan moslim studiegroepen in Engeland en Duitsland. Ze is al vele jaren sterk betrokken bij “interfaith” dialoog en het samen met mensen uit verschillende religieuze tradities hun bronteksten en commentaren daarop bestuderen.

Als Moslim theoloog ervaar ik het bestuderen van deze sidra, waarbij ik gebruik maak van mijn eigen traditionele “hulpmiddelen” eerder dan de Joodse methodologie toe te passen als een constante ontdekkingsreis. Ik beperk mij tot drie gedachten.

Mosjee introduceert zijn afscheidsspeech met een zelfkritische terugblik op de wisselvalligheden tijdens veertig jaar verblijf in de woestijn, van een gemeenschap die beschikte over wetten, over

een sociale structuur, en die voorbereid was op het stichten van een modelsamenleving in het Beloofde Land. Hij geeft een bespiegeling over de aanstelling van rechters, en de crisis die ontstaat als informatie over het land verkeerd wordt uitgelegd, en vervolgt dit met een samenvatting van alle nederlagen, onderhandelingen, en overwinningen. Kijkend naar het taalgebruik en naar het verhaal dat hier verteld wordt, schrik ik van de *cherem* [ban] die wordt uitgesproken na de nederlaag van Sichon en Og. Het concept houdt immers in dat mannen, vrouwen en kinderen worden omgebracht. Ik vind dit des te schokkender omdat *charam* – het bekende en aan *cherem* verwante woord in het Arabisch - betekent: verboden, taboe, onschendbaar, heilig, zoals we dat tegenkomen in het uitdrukkelijke bevel in de Koran “geen leven te vernietigen dat God geheiligd heeft”.

Volgens joodse commentaren heeft deze *cherem* uitsluitend betrekking op de verovering van Kenaän [in die dagen]. De joodse en de islamitische traditie zeggen allebei dat iemand die één persoon van het leven berooft, beschouwd moet worden als iemand die de gehele mensheid doodt. Ik hoop dat zelfs de meest extremistische lezer dat snapt. Anderzijds en in aanmerking nemend dat moderne massavernietigingswapens hetzelfde resultaat kunnen hebben, zou ik er ook voor willen waken te trots te zijn op het feit dat wij in een beschaafde wereld leven. Wij hebben beiden [Joden en Moslims] onze moeilijke teksten waar we mee worstelen, maar problemen zoals deze moeten we samen aanpakken.

Bij wijze van contrast geeft de tekst een andere boodschap, een die boven de huidige situatie uitstijgt. In de Tora wordt op verschillende plekken gewezen op het belang van onpartijdigheid en non-discriminatie: dezelfde wet geldt voor iedereen. Bovendien krijgt het volk de instructie de afstammelingen van Esav en Lot niet te molesteren: God gaf hun een plek om te leven, zoals God het land Kenaän aan de Kinderen van Jisraël gaf. Dit is een van de voorbeelden waar Tanach boven het exclusieve verhaal van de Kinderen van Jisraël uitstijgt en een theologisch perspectief opent op vreedzame co-existentie en dialoog op ooghoogte, waarbij partners elkaar respecteren in hun eigenheid, hun in sommige opzichten andere relatie met God.

Met het boek Devariem start een holistische traditie van herinnering en studie. Een heilige tekst is geen spoorboekje, maar een betekenisvolle boodschap voor het menselijk bestaan, dat doorgaans een opeenvolging is van ups en downs. Ieder ‘happy end’ markeert tevens het begin van nieuwe uitdagingen. We falen, krijgen nieuwe inzichten, hebben succes – en God is daar altijd bij: verwijtend, vergevend, zegenend, aanmoedigend. Als ik terug kijk op de afgelopen veertig jaar en de strijd die ik zelf heb moeten voeren om interreligieus begrip te kweken, dan herinner ik mij terugslagen zoals 11 september, verwarrende misverstanden, maar ook vele succesvolle ontmoetingen tussen Joden, Christenen en Moslims. Vaak was de vrucht van deze arbeid het ontstaan van langdurige vriendschappen. Daarom vind ik een belangrijke boodschap in de tekst als geheel: wees niet bang. De Eeuwige jullie God staat aan jullie zijde.

Een andere invalshoek

Aanstaande dinsdag herdenken we Tisja Beav met behulp van uiteenlopende rituelen. Hieronder vindt u negen voorbeelden van afschuwelijke gebeurtenissen waarmee het joodse volk op de 9de av geconfronteerd is geweest.

1. Het incident met de spionnen die terugkwamen met lasterpraat over het land Israël en het daaropvolgende bevel om veertig jaar in de woestijn rond te zwerven.
2. De verwoesting van de eerste Tempel in Jeruzalem door de Babylonische koning Nevoechadnetzar.
3. De verwoesting van de tweede Tempel in Jeruzalem door de Romeinen in het jaar 70 van de gebruikelijke jaartelling.
4. De val van Betar en het einde van de opstand van Bar Kochba tegen de Romeinen, 65 jaar later, in het jaar 135 van de gebruikelijke jaartelling
5. In 1290 worden de Joden op de 9de av Engeland uitgezet.
6. Paus Urbanus II roept op deze dag op tot de eerste kruistocht. Tienduizenden Joden worden gedood en vele joodse gemeenschappen worden weggevaagd.
7. In 1492 worden de Joden op de 9de av uit Spanje verdreven.
8. De Eerste Wereldoorlog breekt uit op Tisja Beav 1914 als Rusland Duitsland de oorlog verklaart. Duitse ressentimenten over deze oorlog lagen ten grondslag aan de Sjoa.
9. Op Tisja Beav begon de deportatie van de Joden uit het getto van Warschau.